

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Feria III. post Pentecosten Paraphrasis in Lectionem Actor. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

Semper etiam præfens est homini diuinum auxilium. Ac ideo non possunt, quia non satis volunt. Vellent quidem à concupiscentia se fore liberos, velent à se tolli tentationem resistendique laborem, & omnia irritamenta, omnesque extingui in se inclinationes percuperent, vt absque suo conatu Deus illos faceret bonos, hoc est, vt suo conatu nihil cooperante, nihil animo suo tolerante, infunderentur sibi virtutes & Dei dona, optarent. Nolunt enim sibiipsis vim aliquam inferre (vt scriptura monet: *Regnum celorum vim patitur, & violenti rapiunt illud*). nolunt pugnandi molestiam sentire, nolunt contra se dimicare, nolunt denique peccati illecebra carere: ideo gratiæ obicem ponunt.

Masth. 11.

Iustificari neminem posse nisi volente.

Deus enim, etsi possit, non tamen, nisi tu quoque velis tibi auferri, tollet peccata tua. Neminem de communi lege sua contra voluntatem ipsius iustificat. Quare enim animam, potentias, vires, mentem, intellectum, memoriamque tibi dedit, quare alia tam multa remedia tibi contra peccatum prouidit, nisi vt donis his tibi collatis contra peccatum vtaris, & non eadem negligas dona, nec eisdem ad conditoris contumeliam vtaris? Vnde ergo intellectu, industria, viribusque tuis iam tibi datis, facti tibi constantem voluntatem à peccato recedendi. Spera diuinum auxilium, applica vires & labore indefesso obfiste peccato, quasi illud expugnaturus, reuerentiam Deum maximè inuocans, in eius misericordia confidens: & videbis certissimum (si tamen perseueraueris, nec à studio hoc, licet fortasse in terra labaris, destiteris) super te auxilium diuinum, vt quod non poneras, aut non posse existimaueras, iam in Deo & cum Deo possis. Scito præterea, cum qui peccat, seruum esse peccati, efficique peccato tributarium & miserum, eumque obligari, à quo vestigal suum hostis improbus exigit. Quapropter cum vnum sit peccatum causa posteriorum, scitque de vno peccato trahamur in aliud, noli tu morari in peccato vel vno: sed vbi cecideris, quam primum te discute, teipsum damna, plange, conficere, & peccati hoc iugum ab humeris tuis excute, Deoque reconciliare, vt contra tentationum insultus, quando redierint, non vt miser, imbellis atque captiuus teipsum non defendas, sed vt miles impiger & Dei virtute armatus, Dei gratia fretus, atque super eam fortitudine nitens hostem inuadas, sternas, contempnas, atque foras extranimiz tuæ claustrum detineas, gratia Dei & Domini nostri Iesu Christi semper protectus, qui est benedictus in secula, Amen.

Ioan. 1.

FERIA TERTIA. POST SOLENNITATEM
Pentecostes, Lectio Actor. VIII.

In diebus illis, Cum audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia receperat Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Ioannem. Qui cum venissent, orauerunt pro ipsis, vt acciperent Spiritum sanctum. Nondum enim in quenquam illorum uenerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.

PARA

PARAPHRASIS IN EANDEM LECTIONEM.

Praeclara sancti Spiritus solennitas nunc agitur: vtinam faxit idem ille spiritus, vt dignè à nobis agatur. Iam superioribus diebus de eodem spiritu quaedam dicta sunt, sed si vel quotidie de illo dicendum sit, nunquam possit deesse copia differendi. Quid est enim aliud Spiritus sanctus, nisi verus Deus, substantia intelligibilis, virtute infinita, magnitudine incircumscripta? Cuius est simplex essentia, sed varia ac multiplex operatio & virtus. Qui & singulis totus adest, & nihilominus totus vbique est. Qui sic diuiditur in donis suis, vt tamen nullum ipse sentiat detrimētum, sicque omnibus se se pro sua liberalitate communicat, vt tamen in seipso integer & indistractus perseueret. Qui nec temporum, nec seculorum dimensionem recipit: qui nulli inuidet bona sua, sed liberalissima benignitate paratus est omnibus, qui tamen se capaces praestent, impartiri. Qui sic caetera perficit, vt ipse in nullo deficiat. Qui nec augeri vnquam nec minui potest. Qui totus vbique praesens est, cuncta nouit, cuncta perspicit. Qui licet natura sit inaccessus, tamen ob suam bonitatem capi vt cunquē potest. Qui implet omnia praesentia maiestatis suae, quae est illi vna & indissimilis cum Patre & Filio, nec tamen nisi dignis se communicat: nec id quidem eadem mensura, sed prout quisque capax est. Qui est parens sanctificationis, lux intelligibilis, illustrans cunctas mentes rationales lumine suo, quo veritatem inuestigare queant. Qui denique corda piorum ad superna erigit, infirmos manuducit, proficientes perficit, & suae lucis radijs adeo perfundit, vt apti sint & ipsi alios illustrare. Quis igitur vnquam de hoc spiritu satis dicere queat? Gaudemus in Domino, & gratias agamus Deo nostro, quod talem tantumque spiritum etiam gentibus idololatriae impartiri voluit. Sicut enim praesens lectio Epistolae habet: Cum audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia receperat Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Ioannem. Samaritani erant ex gentium colonijs oriundi, homines ab Hebraeorum genere alieni, partim quidem colentes Deum, partim verò etiam suis idolis seruientes. Et tamen tales supernae gratiae illustrati splendoribus, receperunt verbum Dei. Olim Dominus prohibuerat discipulis, ne Samaritanis praedicarent: at nunc leguntur recepisse **verbum Dei**. Quod sanè dubium non est, quin gratia sancti Spiritus effectum sit. Philippus Apostolus illis praedicat, cuius visis miraculis receperunt verbum Dei, id est, crediderunt in Christum. Iudaeis persequentibus eos qui Christum annunciabant, Spiritus sanctus mouit quosdam ex ijs qui crediderant, vt gentibus salutem mundo redditam annunciarent. Ita Iudaeorum excacatio, facta est gentium salus: & dum illi noluerunt Messiam sibi olim promissum recipere, gentiles demonum mancipia ad vnus veri Dei notitiam reducti sunt, & alieni à Deo, in filiorum hereditatem successerunt. Gaudeat Ecclesia ex gentibus adunata filium Dei Iudaeis prius oblatum, deinde ablatum, sibi datum esse, & ne patitur, quod ille perfidus pertulit populus, inhaereat mandatis illius, & quem fide nouit, pietate colat, charitate complectatur. Miserunt autem Apostoli ad Samaritanos Petrum & Ioannem, qui columnae erant & vertices apostolici agninis, caeteris vt videtur spiritu feruentiores, animi fortitudi-

Spiritus sanctus quis sit.

Opera Spiritus sancti qualia.

Samaritani quinam dicantur.

Matth. 10.

Galat.

Math. 15.
Ioan. 7. 8.

Obedientia
vt sit vnica ad
salutem via.
Luc. 1.

Actor. 2.

Sanctos scire
quicquid a-
gitur in crea-
turis.

Orare San-
ctos pro
nobis.

Manuum im-
positio quid
insinuet.

Esai. 14.
Genes. 3.

ne constantiores, charitate excellentiores. Et quamuis tales actanti essent, tamen missi libenter obtemperarunt, nec inde consequens sit eos minoris fuisse: alioqui dicitur ex impijssimi Arrij sententia etiam Filius Patre minor, eo quod se Filius à Patre missum dicat. Obedientiam ad sui magistri exemplum præclarissimi Apostoli declarare voluerunt, vt discat omnitero subdere se maioribus suis, quando illi obedierunt etiam suis coapostolis, quibus tamen omnibus ab ipso Christo Petrus prælatus erat. Nemo si fallat: vnica ad beatitudinem via est submissa obedientia, qua se homo homini subijcit propter Deum, imitans redemptorem suum, qui non solum Deo vsque ad mortem, sed & Virgini matri ac patri putatio obediuit. Sed car superbus hæreticus. Quis me cogit subditum esse homini, cum vnus habeamus Patrem & magistrum in caelis? dicamus illi: Quis Christum cogit subditum esse simplici virgini, & fabro lignario? Christus submitte se homini, & homo vanissimus non vult subijci superioribus suis? Porro cum venissent Petrus & Ioannes Samariam, orauerunt pro ipsis, vt acciperent Spiritum sanctum. Nondum enim in quenquam illorum uenerat in signo visibili, sicut in Apostolos, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu. Orant Apostoli adhuc mortali carne circumdati, & impetrant à his Spiritum sanctum, & dubitare quis audeat iam cum Christo regnantes, nõ magis efficacius pro alijs orare possent? Sed nesciunt, vt ait Hæreticus, quid agatur apud homines. Imo verò hæreticus insanus, nescit quid dicat. Ignorant ne aliquid possint, qui Deum, in quo cuncta ceu speculo relucet, conspiciunt? Ergo sancti omnes ex Dei contemplatione facillimè nõrunt quicquid agitur in creaturis, & pro sua erga nos ardentissima charitate libenter orant pro nobis: & quia Deo coniunctissimi sunt, oratio eorum efficacissima est. Denique Apostoli cum orassent, etiam manus imposuerunt Samaritanis, atque ita accipiebant Spiritum sanctum. Manuum impositio in veteri iuxta ac nouo Testamento legitur, nec certo mysterio & occulta operatione vacauit. Hodie episcopi eis quos sacris iniciant, manus imponunt, nec ambigitur, quin & ipsi accipiant Spiritum sanctum, si tamen conscientiam habeant à mortiferis peccatis immunem. Possent hic quædam dici contra hæreticos, qui sacramentum ordinis penitus reiiciunt, sed stultum est cum furiosis & insanis contendere.

EXEGESIS EVANGELII IN EADEM
solemnitate Ioannis decimo.

IN hoc Euangelio simplicibus Dominus verbis utitur more suo, sed quæ scateant mysterijs, ac spiritalibus sint grauida intelligentijs. Humiliter magister vbique humilitatem verbis factisque commendat, sed quanto humilior est eius oratio, quantoque facta simpliciora, eo magis altissimis sunt grauida sacramentis. O humilitas virtus Christi. Vbique reuertitur superbia nostra, vbique diaboli erecta ceruix præmitur, & sicut tam diabolus, quam homo superbia incumuit atque eo ipso è sublimi loco in extremam miseriam prolapsus est: ita Filius Dei verus animarum medicus humilitatem vbique amplexus est, & docuit amplectendam. Hoc ideo dictum sit, vt non contemnenda aut negligenda putemus dicta Seruatoris nostri, quæ mundi iudicio

judicio simplicia & abiecta videntur, sed eo magis suspicienda ac veneranda. Ad ipsum Euangelium progrediamur.

Amen, amen dico vobis: Qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliunde, ille fur est & latro.

Ostium est Christus: ouile ouium, Ecclesia. Primo hic sciendum est Euangelium hoc commodissime praelatis ac pastoribus Ecclesie accommodari: at qui non impedit etiam nonnulla de alijs accipi. In Ecclesiam intrant, vel potius intrare se putant haeretici, falsorum dogmatum architecti, haeresum fabricatores: sed non intrant per ostium. Quare? Quia superbi sunt, & Christi humilitatem sectari nolunt. Quid est enim aliud per ostium ingredi, nisi ita ambulare vt Christus ambulauit, & eius mores ac virtutes in se exprimere? Quid autem ab ipso natiuitatis exordio intantum Christus coluit, atque humilitatem? Quid verò tam humilitati inimicum atque contrarium, vt haeticorum peruicacia? qui suum iudicium Ecclesie totius auctoritati & sententiae praeferunt, & tanquam nesciant se homines esse, qui facile errare ac labi possunt, omnia sua mordicus tuentur, & impudentissima temeritate ridet Ecclesie decreta, ac definitiones, patrumque sanctissimorum diuina reijciunt, & sibi solis volunt fidem adhiberi. Sed non intrant per ostium. Non sic didicerunt à Christo, qui fuit mitis & humilis corde: qui non est dissensionis Deus, sed pacis. Si autem non intrant per ostium ergo aliunde ascendunt. Quid est aliunde ascendere, nisi relicta Christi humilitate, per mentis saltum, elationem ac tumorem in sublime contendere? Vide quam nihil sit ociosum in sermonibus Dei.

Ascendit, inquit aliunde, Non enim vult haeticus placida humilitatis via ingredi, sed tanquam sit ipse ceteris excellentior, fertur in sublime, non sanè ob aliud, nisi vt summa cum ignominia ruat in profundum. O haeticus, cecum hominum genus, quos noua dogmata proferre iuuat, cur non per humile ostium ingredimini potius, quam per inaccessa montium praecipua iam iamq; ruituri inceditis? Sed quales tandem sunt, qui relicto ostio, aliunde ascendunt? scilicet fures & latrones. O nimis veram sententiam. Fures sunt doctores haeretici, quia Christi gloriam sibi vsurpant: latrones, quia oues Christi iugulant: fures impudentissimi, latrones sceleratissimi. Si illi, qui argentum, aut vestes, aut quippiam eiusmodi clam subducunt, in crucem aguntur: & si illi, qui corpus quandoque tamen moriturum occidunt, durissimis torquentur supplicijs, cui tandem poenarum generi subdendi sunt, qui animas, quarum precium sanguis Christi est, precium vti que inestimabile suffragantur & perimunt? Illi etiam qui non recto ordine vocati à Deo vt Aaron, sed aut dolo & calliditate, vel ambitione sua, aut deterrimo Simoniae vicio, aut alijs quibusdam iniquis machinamentis, ad honores & dignitates, ac functiones Ecclesiasticas irrepunt vel etiã irrupunt, non sanè intrant per ostium, nec prodesse, cupiunt, sed praesse, Christi que regem miserè negligunt, perdunt, excoriãt, trucidant, vt rectè meritoque fures & latrones vocentur: quos certè manet horrendum Dei iudicium.

Haeticos non intrare per ostium in Ecclesiam.

Intrate per ostium quid sit.

Matth. 11. 2. Corin. 14.

Ascendere aliunde quid sit.

Fures & latrones qui dicantur haetici.

Hebr. 5.

Qui autem intrat per ostium, pastor est ouium.

Quod potest paucis sic exponi: Qui per omnia studet sese conformare ad

bbb 4 exem

exempla Saluatoris, qui est ostium, ille pastor est ouium: quia tales plerumque à Deo vocantur ad publicas functiones, ut pascant gregem Dei verbo, exemplo, auxilio, consilio, & precibus ad Deum. Itemque qui recto ordine & ita ut oportet ad dignitates pertingit, non ipse se impudenter ingerens, sed diuinitus electus & vocatus, legitimus est pastor ouium, facitque quæ decet bonum pastorem, non suis lucris aut voluptatibus inhiās, sed animas subditorum sollicitè custodiens. Quanquam & quod dicitur: Qui intrat per ostium, pastor est ouium, potest ad vniuersam Ecclesiam vnitatem referri, quæ quotidie pascit verbo & exemplo. Non enim omnes per ostium ingredientes pastores sunt: siquidem & oues intrant: sed quod singulis separatim non potest tribui, conuenit ipsi ob totius corporis mystici vnitatem.

Huiusmodi aperit.

Id est, Eiusmodi verò ac legitimo pastori ostiarius, hoc est, Spiritus sanctus aperit scripturæ mysteria, ut habeat, quod suis eructet ouibus. Qui enim autore Spiritu sancto ad alios regendos promouentur, etiam eodem Spiritu doctore discunt, quæ ad subditorum salutem pertineant: nec tamen propterea ipsi debent scripturarum studia negligere, sed sancti Spiritus gratia cooperari, ut maiora dona consequantur. Facile autem ab errore tutus manet, cuius doctor est Spiritus sanctus: sicut ediuerso non possunt non erroribus infici, quibus ostiarius iste non subministrat intelligentiæ donum. Propterea rectè Propheta ait: *Beatus homo quem tu erudieris Domine, & de lege tua docueris eum. Væ autem illis, qui ipsi sibi magistri sunt.*

Et oues vocem eius audiunt.

Nam ubi cernunt homines pijs pastorem suum rectè viuere, libenter obtemperant dictis illius. Non enim est difficilis in subditis, qui tamen oues sint, obtemperandi voluntas, si sit in pastore vita inculcata & integra. Verè etiam si secus eueniat, ut sit pastor vitæ perditæ & iniquæ, ac nihilominus debent subditi illius dictis, nisi diuinæ legi repugnent, obtemperare, ne dum illum contemnunt, contemptus iste in Christum redundet, qui suis vicarijs ait: *Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit.*

Et proprias oues vocat nominatim, & educit eas. Et cum proprias oues emiserit, ante eas vadit, & oues illum sequuntur, quia sciunt vocem eius. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo, quia non nouerunt vocem alienorum.

Hæc ut de quolibet bono pastore possint intelligi, non est videre difficile. Nobis iam visum est ad Christum ea accommodare. Qui nimirum proprias oues vocat nominatim: quia nouit Dominus qui sunt eius: & electorum omnium nomina habet scripta in libro suo. Vocat autem eas per gratiam, & educit eas ex tenebris ignorantie & viciorum, ut cognoscant ipsam veram Deum. Et cum eas ita emiserit, ante eas vadit, suis exemplis eis vitæ itinera commonstrans. Primo enim vocantur homines ad fidem, deinde mouentur oculos intendere in ducem & pastorem suum, & eius vitam moreque contemplari. Tum verò, si sint de numero ouium, sequuntur Christum pastorem, eiusque vestigijs inhærent: quia sciunt vocem eius, quæ semper ad pietatem

Pastor ouium
quando quis
rite dicatur.

Ostiarius
qui dicatur
Spiritus sanctus.

Psal. 91.

Pastorū vita
inculcata
quantū proficiat
subditis

Luce 10.

Oues suas
quoniam vocat
Christus
nominatim.
2. Timo. 2.
Math. 5. 10.
Ioan. 17.

Vox veri
pastoris quæ
doceat.

pietatem, ad iustitiam, ad innocentiam, ad veritatem hortatur, semper à vitijs reuocat, ad virtutes inuitat, docet mundi vanitatem despiciere, vitam æternam inquirere. Alienum autem non sequuntur, id est, eos omnes qui aliud docent, quam Christus, quales sunt hæretici, dæmones & flagitiosi homines, non sequuntur, nec eorum improbis consilijs morem gerunt, neque facta imitantur, sed fugiunt ab eis tanquam ab hostibus extrinsecis: quia non nouerunt vocem alienorum. Vtinam Christiani nostrorum temporū fugerent voces alienorum. Volunt audire quæ carni blandiuntur, & interim perdunt animas suas, verborum lenocinijs ac dogmatum peregrinorum præstigijs irretiti. Qui si fugerent alienos, felices forent. Hæretici omnes alieni sunt: quotquot eos audiunt, non sunt oues Christi, nisi resipiscant. Christi vox est: *Contendite intrare per portam angustam Et: Poenitentiam agite.* Alienorum vox est: Christus pro nobis satisfecit: Poenitentia nostra superuacanea est, & gratia inimica. Oues Christi priorem vocem audiunt, posteriolem fugiunt & execrantur.

Alieni ut hic
vocentur om-
nes hæretici.
Matth. 7.
Lucæ 13.
Matth. 3. 4.

Hoc prouerbum dixit eis Iesus. Illi autem non cognouerunt, quid loqueretur eis.

Pharisæis superbis Dñs parabolicè locutus est, pstringens eorū ambitionem & superbiam: sed illi nimium excæcati, mentem verborum eius non sunt assecuti. Qui enim verba cælestia caperent homines terræ affixi, & nihil nisi terrena aucupantes? Animalis homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei. Voluit autem Dominus hac parabola id significare, Pharisæos non esse veros doctores & pastores, sed duces cæcos: qui etsi quosdam seducerent, tamen electos eorum fraudes euadere, & Christi potius, quam ipsorum tanquam alienorum vocem audire. Sic hodiequæ hæretici omnes duces cæci sunt: etsi videantur multos in suam sententiam pertrahere, tamen oues non seducunt, nec rapiunt eas de manibus Christi. Sui similes euertere possunt: electos Dominus perire non sinet, id est, eos qui bona sunt præditi voluntate, & faciunt quod in ipsis est.

1. Cor. 2.

Duces cæci
sunt omnes
hæretici.

Dixit ergo eis iterum Iesus: Amen, amen dico vobis. Quia ego sum ostium ouium. Omnes quotquot venerunt, fures sunt, & latrones. Sed non audierunt eos oues.

Hic ipse Dominus verba sua explicat, si vel sic possint lumen recipere mentes occæcatæ. Se ipsum ergo ostium ouium dicit, per quod scilicet ingredi necesse est tum oues omnes, si velint esse membra Christi: tum pastores ipsos, si iure & ordine suo velint munere perfungi. Pulchrè autem Dominus fideles suos ouium nomine appellat, hoc ipso significans debere eos ouium innocentiam, mansuetudinem, simplicitatem, obedientiam, ceteraque ex natura illis insita bona imitari. Non se Dominus luporum, non canum, non leonum, non porcorum ostium vocat, sed ouium. Non ergo poterunt per ostium ingredi rapaces, gulosi, inuidi, superbi, luxuriosi, atque id genus alijs vitijs dediti, sed oues, id est, qui studeant adipisci ex gratia, quod ouibus natura dedit. Alij omnes, qui iam non ouium, sed ferarum naturam imitari malunt, illius membra sunt, & cum illo ruent præcipites in tartara, qui

Oues cur vo-
centur sic
fideles.

Mal. 90. 103.
Apocal. 12. 17.

Micr. 23.

Oves quæ
quorum non
audiat vocē

7. Tim. 7.
Lectio libro-
rum ab here-
ticis scripto-
rum quæ sit
periculosa.

Ostium bis
cur se Chri-
stus appellat.

Omnium Christi
studia ut sunt
diversa.

Opera piete-
tis ut anima
nutriat &
impingent.

ra, qui in scripturis sacris, modo draco, modo leo, modo basiliscus, fregit alijs atque alijs bestiarum nominibus appellatur. Quod verò iam solum dicit Dominus. Omnes quocumque venerunt, fures sunt & latrones, intelligendum est de illis, quos non misit Spiritus Christi, sed qui ipsi sua temeritate venerunt, quales fuerunt multi pseudoprophetae, de quibus Dominus ait: *Ipsificiebant, & ego non misi eos.* Ad quorum numerum etiam pertinent heretici omnes, & quotquot ad alios regendos non à Deo mittuntur, sed ipsi per fas & nefas sese ingerunt. Tales omnes fures sunt & latrones: quia viuant sibi quod ipsorum non est, & animas occidunt. Veruntamen Dominus semper suos seruat, sicque fit ut eiusmodi pestilentes homines non audiant oves, nec eorum dictis fidem accommodent. Quod quidē sæpe vix quotidiano discimus: quando plerique simplices ac boni homines etiam in media hæreticorum frequentia ætatem omnem transigentes tamen non capiuntur erroribus illorum. Multi autem ea potissimum ex causa percutiunt, ut illaqueantur ab hæreticis, quod nolunt eorum consortia fugere, sed tanquam nihil ea res periculi habeat, cum sit longè periculosissimum, intrepidè eorum conciones auscultant, libros lectitant, & familiari consuetudine vtuntur. Porro, oves Christi talium luporum moribus non infestantur, quia non audire illos volunt, memores illius apostolici. Sermo hæreticorum ut caner serpit. Et quamvis Ecclesia sub anathematis pœna seuerissimè Christi-anis omnibus interdixerit lectionem librorum ab hæreticis conscriptorum, tamen passim omnes eos lectitant, atque interim Deo permittente ob suam inobedientiam & temeritatem capiuntur ac irreciuntur & perunt.

Ego sum ostium. Per me si quis introierit, saluabitur, & ingredietur, & egredietur, & pascua inueniet.

Bis se Dominus ostium vocat, scilicet propter pastores, & oves. Non enim est pastor legitimus, qui per Christum non ingreditur. Nec est ovis Christi, qui alia, quam per Christum ingreditur. Quisquis autem per Christum introierit, ambulando sicut ille ambulauit, saluus erit hic per gratiam, post in gloria sempiterna. Per Christum enim tanquam ostium & viam certissimam non solum in præsentem ad fidem & gratiam, sed etiam in futuro ad beatitudinem & gloriam intramus. Sunt autem non eadem studia vel exercitia eorum, qui per Christum intrando saluantur. Alij enim circa actionem, alij quamuis pauci circa contemplationem versantur, alij licet paucissimi simul & actioni & contemplationi sese accommodare norunt. Sed quocumque in genere Christianus versetur, siue ingrediatur ad contemplanda diuina, quod est quædam futura vitæ inchoatio, siue egredietur ad officia charitatis, pietatis & misericordie exequenda, vitæque pascua inueniet, quibus anima eius multo melius, quam caro eius corporalibus, reficietur ac impinguabitur. Habet enim omnis pia actio, si sit cum charitate coniuncta, vim quandam animum nutriendi ac vegetandi & corroborandi, ut merito debeat semper solliciti esse ad bona opera exequenda: quæ quanto plura fecerimus ob Christi & proximi amorem, tanto spiritus noster magis pinguescet & confirmabitur. Habet etiam ex se ipsa contemplatio suam alendi & impinguandi mirabilem efficaciam, quæ non

ma adeo fit fortis & alacris, ut quicquid mundus hic habet, præ caelestis vitae dulcedine prorsus illi amarescat. Ita ergo utrobique fideles & in actione, & contemplatione vitae studijs pascha vberissima reperiunt. Qui autem hic neque recte factis siue bonis operibus, neque diuinorum contemplationi ullam nauant operam, miserè marcescunt, atque ubi ventum erit ad vitam terminum, omni succo supernae gratiae destituti, ad aeternam regestantem & inediam deuoluentur, semper cum dæmonibus fame intolerabili cruciandi.

pascha ubi nam fideles reuera inueniant.

Fur non venit, nisi ut furetur, & mactet, & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant.

Quisquis non Dei, sed suam gloriam quærit, fur est, non pastor verus. Talis ergo non potest animarum lucra cogitare, sed tantum studere rebus & commodis suis. Interim oues miserè euerit & perdit, & mactat: nec ea res illi curæ est, quia Deum non timet, nec vult præstare quæ bonum pastorem decent, sed ducit iucundos dies, suisque & verbis & exemplis in exitum mortis aeternae pertrahit subditos suos. Hoc manifestum est in hæreticis, quorum Deus venter est, qui semper ollas carniū suspirant, nec sua perditione contenti, etiam alios quoscumque possunt suis laqueis innectunt. Christus verò qui pastor est verus, ea causa venit in hunc mundum, ut homines à morte peccati, & diaboli tyrannide eruti, vitam habeant gratiæ in hoc seculo, & abundantius habeant vitam gratiæ consummatam, id est, gloriæ in cælis. Ita è diametro pugnant hæretici & mali pastores cum Christo: quando illi perdere duntaxat & mactare, Christus seruare & vitam præstare exoptat. Et tamen ubi Christo vix paucissimi obtemperant, eo quod aduersus carnem militet doctrina illius, hæretici innumeros habent sectatores & asseclas, quia carni plausibilia docent. Atqui exitus probabit, utri rectius docuerint & fecerint.

Talis animam studium quænam sit.

Philipp. 3. Exod. 16.

SERMO IN EADEM SOLENNITATE.

De gratia Dei, an sit homini necessaria. Quid conferat homini, atque id genus alijs scito iucundis.

Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. Ioan. X. Nolite charissimi, ut ante natum Saluatorem mors totum pene hominum genus occuparet, mors scilicet culpæ, & quæ hanc sequitur mors aeternæ damnationis. Sed Dominus Iesus humanæ calamitatis misertus, venit ad homines, ut vitam habeant gratiæ, qua culpæ mors profligetur, & abundantius habeant vitam gloriæ, quæ nullam timeat damnationem. Et quia nunc solennitatem sancti Spiritus, qui est totius gratiæ fons, qui hodierna die cum magna gratiæ abundantia venit in Apostolos, atque etiâ quotidie in omnes sui capaces venire paratus est ad illuminandam cæcitatem nostram, ad corroborandam infirmitatem nostram, & ad inflammandum teporè nostrum liber hac vice de gratia loqui in auribus vestris, si tamen ipsa grata nobis non desit, sine qua nihil possumus, quia, ut dicit Apostolus, *Nemo potest dicere Dominus Iesu, nisi in Spiritu sancto.* Occurrit autem primo hoc

Act. 1.

1. Cor. 12.

ccc 2 lxx

Ioco quaestio eiusdemodi: Vtrum scilicet gratia Dei sit homini necessaria ad salutem: quæ quaestio tantundem valet, ac si quaeretur: Vtrum homo possit id genus opera bona facere, quibus mereatur regnum celorum, etiam non habeat gratiam Dei. Hæc quaestio vna est, & duo complectitur. Primo Vtrum possit homo vlla opera bona facere extra gratiam Dei: sicut videtur, quod hi qui in peccatis sunt mortalibus, & extra gratiam Dei, & similiter infideles aliqua opera bona & laudabilia faciunt, vt est quod casti uunt & sobriè, & quod iustum iudicium faciunt, & præstant eleemosynam. Secundo, vtrum talibus quis possit mereri regnum celorum: quia videtur quod non sint perdita, sed meritoria, & profint ad vitam æternam. Quibus vt respondeamus, scire conuenit, quantum ad præsentem materiam iustificat, duplicem esse gratiam Dei: Vna est gratia gratis data, id est, sine meritis, & idcirco dicitur etiam gratia, quia si non gratis daretur sed ex meritis, non esset gratia. Hæc gratia est donum infusum rationali creaturæ sine meritis, quantum in se est, disponens ad salutem propriam vel alterius. Hæc est anima bonum, additum bonis naturalibus, quibus homo creatus est, aponit quæ efficit hominem ad bene operandum. Hæc gratia multiplex est & datur multipliciter bonis & malis, scilicet vni gratia cantandi, alteri legendi, alteri concionandi, alteri prophetandi. Huius gratiæ est, quod alius habet felix ingenium, alius tenacem memoriam: hic castitati, ille misericordie deditus est, multaque eiusdemodi. Atque etiam huc pertinere videtur, vnum quodlibet auxilium vel instinctus, quo Deus cor hominis mouet ad cognitionem sui, ad peccati nauseam, & ad desiderium, siue conatum placendi Deo. Sine hac gratia nihil possumus agere, quod sit bonum, & disponens hominem ad salutem: & tamen potest persistere cum peccato mortali, & qui ea præditus est, potest damnari, quia datur bonis & malis: & tamen hac sola non possumus efficere, quæ vitam æternam mereantur, quia, vt diximus, præstatur bonis & malis, & potest habere adiunctum peccatum mortale: siquidem alij ea bene vtuntur, alij non. Secunda gratia dicitur, gratia gratum faciens, & illa necessario exigitur ad salutem. Nam tamen cum prima, vt dixi, quædam possumus bona agere, ac non salutifera, quæ licet homines qui non habent Dei gratiam gratum facientem, de qua nunc loquimur, fufius quæ paulo tractare institimus, efficiant etiam aliqua opera bona, & videantur implere mandata quædam, tamen reuera non implent, vt illis regnum celorum & perpetuam mercedem emereantur. Cur hoc? Quia licet faciant eiusdemodi quædam opera, qualia faciunt homines boni, qui sunt in gratia Dei, sicut est non furari, non periurare, honorare parentes, & cetera similia, tamen non faciunt ea secundum mentem præipientis Dei, id est, non faciunt ea forma vel ratione, qua ille iussit, volunt quæ fieri. Deus enim voluit illa præcepta, quæ dedit, seruari ex charitate, & in charitate, vt scilicet voluntas nostra sit conformis voluntati sue, quod non potest fieri sine gratia eius. Ex quo fit consequens, nihil nos habere posse quantum ad æternam atinet beatitudinem, facere sine gratia Dei, licet etiam Dominus dicat in Euangelio: *Sine me nihil potest fieri.* etc. Et Apollolus Paulus: *Non sumus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, quod sit ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est.* Et quamuis aliquid etiam faciamus ex gratia

Gratia Dei duplex quæ sit.

Gratia gratis data quæ sit.

Gratia gratis data vt sit multiplex.

Gratia gratum faciens quæ sit.

Exod. 20.

Præcepta Dei quæ seruantur.

Ioan. 15.
2. Cor. 1.

communi, quæ datur bonis & malis, non id tamen est meritum vitæ æternæ, sed necesse est accedat adiutorium gratiæ Dei gratum facientis Deo. Sed ex dictis oriuntur aliæ quæstiones, quatuor, scilicet, Quid sit illa gratia necessaria ad salutem: Secundo, quomodo amittatur: Tertio, an omnes possint eam habere: Quarto, quomodo recuperetur iam perdita. Primo ergo queritur, qualis, vel quid sit illa gratia Dei, vel Spiritus sancti. Ad hoc respondet beatus Bernardus in sermone de charitate & gratia Christi, quod gratia Dei est lux quædam animæ à Deo infusa, mirabiliter animam decorans, bonificans, & gratificans, habens comitem Spiritum sanctum. Ecce in hac definitione inlinuantur tria bona, quæ operatur in nobis gratia Dei. Primo, decorat animam, & idcirco dicitur etiam lux, quia anima quæ est in gratia Dei, comparatur carboni ignito qui lucet, calefacit & delectabilis est in aspectu. Sic est anima habens gratiam Dei. Lucet enim in conspectu Dei & sanctorum, ardet in amore Dei, & etiam alios calefacit secum, hortans bonis verbis & exemplis ad similiter arandum in amore Dei, & delectabilis est in aspectu, quia opera eius sunt grata Deo. Sed ediuerso anima quæ perdidit gratiam, est velut extinctus carbo, qui est niger, turpis & foetidus. Sic anima, quæ cadit in peccatum mortale, amittit omnem pulchritudinem, quia perdit lucem gratiæ, & idcirco fit nigra, turpis & foetida. Vis nosse quæ turpis sit? Diabolus qui licet sit creatus pulcherrimus, tamen quia amisit gratiam Dei, non nisi vnius perpetratiõne peccati factus est turpissimus, atque adeo turpis, vt non possit in sua propria forma, qua nunc est ab homine videri, nisi per miraculum, sicut de Sancta Catharina Senensi legitur, quanto miraculo Deus eam seruauit, vt posset illum cernere: quæ etiam vidit eum vsque adeo turpem, vt mallet in clibanum igne succensum ingredi, quam vel semel adhuc eum in illius propria specie videre. Eadem habent & aliorum scripta sanctorum. Ecce charissimi, si diabolus non nisi propter vnum peccatum amisit pulchritudinem suam excellentissimam, & contraxit turpitudinem indicibilem, quid putatis de anima, quæ polluta est decem, aut centum, aut mille peccatis & vltra? quam turpem putatis illam esse in conspectu Dei? Nemo est qui posset suam animam videre etiam vno corruptam peccato mortali. Siquidem nimis molestum id esset. Atqui quando homo se peccasse dolet, & petit, studetque reconciliari Deo tunc adueniens gratia Dei ipsum circumfulget & exornat vltra omnem decorem totius mundi, ita quod Deus delectatur in tali anima super omnia alia, quæ sunt sub cælo, sicut ipse dixit: *Delicia mee esse cum filiis hominum*. Quid enim traxit Filium Dei de cælo, vt susceperet miseras humanæ naturæ absque peccato, & tam horrenda pateretur, quam fornicas animarum, quas intantum dilexit, vt noluerit eas damnari, si velint cum ipso permanere? Secundum bonum, quod adfert gratia animæ est, quia bonificat, id est, bonam facit eam, sicut dicit Chrysostomus: Melior & Deo acceptior est vnus iustus, quam totus mundus peccatoribus plenus. Num videtur nobis esse hoc exiguum bonum, quod adfert nobis Dei gratia, quod facit nos filios Dei & est nobis quasi signum quoddam, quo discernimur à filiis damnationis, vt habet Augustinus libro quodam de sancta Trinitate, vbi sic dicit: Gratia Dei est excellentius Dei donum, quod solum diuidit inter filios reg-

Bernardus.

Gratia Dei vt sit lux animæ.

Gratia animæ decorat.

Anima vt comparetur carboni ignito.

Anima sine gratia vt sit licet carbo extinctus. Damon quæ sit deformis & turpis

Catharina Senens.

Turpitudinis peccatoris quædam.

Proci.

Gratia vt animam bonam efficit. Chrysostom.

August.

s. Ioan. 1.

Ioan. 1.

Generatio
spiritualis
quomodo
fit.
Augustin.

Gratia qui a
mittatur.

Peccatum vi-
de ortum ha-
beat.
Ioan. 3.

Ibidem.

Gratia ut a-
nimam gra-
tificet.

Animarum
preciositas
quanta fit.

Anima que
moritur &
quando gra-
tiam perdit.
Ezech. 18.
Sapient. 6.

ni, & perditionis. Quod autem ex gratia sumus filij Dei, patet in epistola canonica sancti Ioannis prima, ubi sic ait: Videre qualem charitatem dedit nobis Deus Pater, ut filij Dei nominemur, & simus. Atque ex principio Evangelij illius, ubi ait: *Erat lux vera, que illuminavit omnem hominem venientem in hunc mundum.* Et post pauca: *In propria venit, & suum non receperunt. Quot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, id est, qui non carnaliter vel corporaliter, sed ex Deo spiritualiter nati sunt, ut essent filij eius.* Hæc generatio spiritualis fit in baptismo, quia per fidem & susceptionem baptismatis efficiuntur membra Christi, & per consequens filij Dei. Ibi infunditur nobis gratia, quæ nihil aliud est, sicut dicit Augustinus, quam lux animæ illuminans mentem ad bene secundum legem Dei & gratuite operandum. Ex quibus verbis etiam id patet, ut nos gratia faciat bonos, sicut iam dixi, quia illuminat nos, & adiuuat ad bene & virtuose operandum. Hæc gratia tam diu manet nobis scum, quamdiu voluntas nostra manet subdita, & conformis Deo. Quando autem nos auertimus à Deo ad id quod est contra legem Dei, hoc est, peccatum, eo ipso amittimus gratiam, & per consequens illud quod habuimus ex gratia manente, scilicet, quod fuimus filij Dei. Quando igitur non sumus filij Dei, cuius filij sumus? Nimirum mortis, peccati & diaboli, qui est initium omnis peccati. Deus enim non fecit aut creauit peccatum, sed ex diabolo est. Tales erant illi, qui gloriabantur se esse filios Abrahamæ, & tamen nolebant opera Abrahamæ facere: quibus Dominus dicebat in Euangelio: *Vos ex patre diabolo estis, & opera patris vestri vultis perficere.* Non est tamen id ita intelligendum, quasi mali homines sint creati à diabolo, sed esse eum patrem eorum, id est, principem & rectorem.

Tertium bonum est, quod gratia gratificat animam, quia facit eam dilectam & gratam Deo, habens secum Spiritum sanctum. Enimvero ubi gratia Spiritus sancti est, ibi est & Spiritus sanctus: & ubi Spiritus sanctus est, ibi Pater & Filius: & ibi tota Trinitas vnus Deus est. Ecce charissimam quantam dignitas est animæ habentis in se gratiam Dei, id est, quæ est sine peccato mortali. Ipsa plane est preciosior omnibus corporibus mundi, & cunctis bonis temporarijs. Et ideo eo tolerabilius esset & minus malum, si vel totus mundus, puta cælum & terra cunctaque corpora & omnia temporalia, destruerentur & perirent, quam si sola vna anima moriatur & pereat. Meretur autem anima, quando amittit gratiam Dei. Et hanc amittit, cum assensum præbet peccato mortifero. Vnde habemus in Ezechiele: *Anima que peccauerit, ipsa morietur.* Et in libro Sapientie: *Homo per malitiam occidit animam suam.* Væ væ illis, qui malo exemplo, consensu, consilio vel auxilio suo inducunt vnam vel plures animas ad mortale peccatum, quia occidunt eas, quam Christus redemit ac viuificauit sanguine suo. Sed quia superius dictum est, quod vna anima habens gratiam Dei, melior & Deo charior est, quam totus mundus peccatoribus plenus & melius esset cælum & terra mori, quam vnam animam mori vel perire, scilicet spiritualiter. Cum igitur hæc ita se habeant, quærat fortasse aliquis, cur Deus non impediat tantum malum, quod anima moritur, cur non retineat eam, si tanto opere amat, si plus diligit animam sanctam quam cælum & terram, quam obrem permissa-

tantam animam perire & non calum: & quare non omnes ad se conuertat? Respondendum, quod Deus vnicuique tantam præstat auxiliij, quod cum gratia ipsius & libero arbitrio suo, quisquis est in gratia, potest in ea permanere, & qui non est, si vult, potest eam consequi: sed iustitia illius id exigat, ut vnicuique permittat arbitrium liberum, ut qui vult recedere, recedat, & qui vult venire, maneat. Namque ipsos volentes iuuat, sed non cogit nolentes. Vnde dicit Augustinus: Maius est miraculum conuertere impium, quam creare calum & terram. Impius dicitur, qui nondum habet voluntatem se conuertendi ac respiciendi. Nimirum creando calum & terram, nullum passus est Deus obicem vel obstaculum, sed conuertendo impium habet quodammodo obstaculum, scilicet illius malam voluntatem, quam non cogit, sed mutat. Secunda quaestio fuit, ut gratia amittatur. Licet autem iam ex prædictis intelligatis, ut gratiam perdamus, dicam tamen adhuc, ut melius intelligatis. Dixi iam animam mori, quando amittit gratiam Dei. Quare? Quia licet anima secundum suam essentiam sit immortalis, tamen aliam spiritualem vitam habet ex Deo, qui viuificat & decorat eam per gratiam. Patet ergo quod anima quæ habet gratiam, habet hanc vitam spiritualem. Mors autem spiritualis animæ, est peccatum: quia sicut mors & vita sibi repugnant, ita culpa scilicet mortalis, & gratia. Quando ergo anima auertit se à Deo, à quo ipsi influit vita, id est, gratia, & se conuertit ad mortale peccatum, mox gratia recedit ab ea: & tunc anima moritur, quia vita eius recessit. Et sic anima, quæ prius mirè pulchra fuit & Deo dilecta, manet obscura, nigra, frigida & foetida, ut ante audiuistis, quando etiam similitudinem adhibui de carbone ignito. Atque hoc loco aliam potestis capere similitudinem de domo illuminata à sole. Quum enim sol splendorem suum & radios mittit per fenestram, domus est lucida & delectabilis. Si quis autem claudat fenestram, ita ut sol non possit penetrare, domus fit tenebrosa, idque non aliqua culpa solis, qui omnibus lucet, sed claudentis & impediens. Sic quando homo obstruit fenestram suam obice peccati, Deus subtrahit influxum gratiæ suæ in animam illius, & tunc anima fit tenebrosa, quia sicut nulla conuenientia est lucis ad tenebras, sic nulla potest esse societas gratiæ cum peccato. Tertia & quarta quaestiones fuerunt, An omnes habere possint gratiam, & hi qui non habent vel amiserunt, ut eam acquirant siue recuperent. Respondendum, tantam esse Omnipotentis Dei benignitatem, ut nulli neget gratiam suam, sed omnibus paratus sit dare fidelibus & infidelibus, si se præparent ad suscipiendum. Enimvero quando homo facit quod in se est, & disponit se ad gratiam, hoc est, itaquit vitare peccata, & dolere, & vult se componere & reformare secundum voluntatem Dei, iam quidem necessario Deus infundit ei gratiam, non ex absoluta necessitate, qualis sit ei debitor, sed ex necessitate suæ bonitatis, quando quidem vsque adeo bonus est, atque tale nobiscum foedus pepigit, ut velit dare, si faciamus quod in nobis est, & charitas sua, qua diligit hominē, cogit eum, ut communicet se omnibus id desiderantibus. Quod autem homo facit id quod in se est, & præparat se cū libero arbitrio, id etiā est ex gratia, quæ dicitur gratia præueniens, vel gratia gratis data, quā Deus dat omnibus bonis

Arbitrium vñ vnicuique maneat liberum. Augustin.

Impius quis dicitur.

Gratia quomodo amittatur.

Anima quando & quomodo moriatur.

Gratia ad solem qualis comparatio.

1. Cor. 6.

Gratiam suam vti Deus nulli denegat.

Gratia præueniens que sit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& malis, sicut iam in principio dixi, quod possint si velint consequi gratiam gratum facientem, de qua nunc loquimur. Hic multa adhuc essent dicenda, videlicet quod non potest certo constare homini, nisi forte per reuelationem, vtrum sit in gratia Dei nec ne, propter humilitatem seruandam & timorem, & ad cauendam negligentiam & acediam. Item de multis signis, ex quibus potest coniectura capi, quod homo sit in gratia, solent doctores multa signa proferre, quae tamen non ad omnes pertinent. Equidem paucis hic quaedam enumerabo signa, quorum primum specialiter ad religiosos pertinet, caetera ad omnes, quae quisquis in se deprehenderit, est vnde gaudeat, & bene speret. Primum pro religiosis signum bonum, id est, quando qui viuens in aliquo statu salutifero & bono gaudet & gratulatur sibi detali statu, scilicet in quo Deo seruire possit. Nihil enim perinde machinatur diabolus, quam vt aliquem in bono & salubri degentem statu inducat ad illius displicentiam vel fastidium, tanquam possit in alio melius & fructuosius viuere, aducens multa & varia sub specie boni & melioris profectus. Hoc autem ideo facit, vt auellat eum de statu, in quo illum bene & securè videt ambulare. Et cum abstraxerit, proponit ei tentationes alias, quam prius quibus illum seducit: & sic miser amittit quod prius habuit, nec ad illud peruenit, ad quod se venturum & facturum sperabat. Causam huius tentationis hanc arbitror, quod non attendit quis vocationem suam, quia scilicet à Deo vocatus est ad id vitae institutum salutare, quod amplexus est, quia si eum in aliquo alio statu habere voluisset, vti que vocasset. Ex nobis ipsi sanè (religiosos nunc alloquor, qui aliquam religionem professi sunt) non venimus ad hunc locum, sed Deus dedit nobis voluntatem veniendi, & patribus suscipiendi nos. Si enim non fuisset iste status saluberrimus nobis, nunquam vocasset nos huc, sed aliter ordinasset nobiscum. Deus enim non minem fallit vel deludit. Similiter est de alijs, quando sunt in bono & securo statu, non faciliè debent eum relinquere, nisi certissimè sciant se vocari à Deo ad meliorem: qua tamen in re magno opus est iudicio, & multa circumspèctione, ne quid temere fiat. Possit huius rei exemplum dari, quod rex offenditur si cui demandarit vt custodiat cubiculum & thesauros suos, & ille dimisso cubiculo velit ministrare mensae. Potest illi rex iratus dicere: Ego tibi hoc negocij non dedi. Si voluisssem te habere in tali officio, equidem id tibi demandassem. Nunquid sine te non possum alteri mandare, vt mensa seruiat? Hæc idcirco dixerim charissimi, quia interdum aliqui secum imaginantur, quod si essent in illo vel illo statu, possent plura bona facere, non intelligentes, quod nec illic, nec hic aliquid possunt, nisi quantum Deus dederit. Debet ergo vnusquisque contentus esse & gaudere de vocatione sua, quia Deus qui ab æterno omnia prouidit & disposuit, nouit multa nobis alibi infeliciter euentura, de quibus nos non scimus nec cogitamus. Etiam si in alio statu fieri possent meliora, tamen ipsi non sunt meliora, quia non est ad illa missus vel vocatus. Oportet verò vt seruiamus Deo secundùm voluntatem suam, non pro nostro desiderio. Siquidem iam nouimus quid ille exigar à nobis. Ante nobis libera erat eligendi facultas, et nunc fortiter est in arrepto proposito perseverandum. Isthac tentatio est periculosa, quia quando quis statum suum exosum habet, eidem etiam displicent

Signa per
quæ homo
sciat aliqua-
tenus se esse
in gratia.

Displicentiã
sui status cur
diabolus qui-
busdam in-
sueat.

Paradigma.

Vocatione
sua vnus-
quemlibet
contentum
esse debere.

plicent præcepta & canones status illius, & quicquid agendum est, facit cum
 iudicio. Secundum signum bonum est, quod quis peccasse se dolet, quando
 peccatorum suorum reminiscitur. Solent aliqui quando in memoriam ve-
 niunt, peccata præterita delectari & gaudere, quod ita fecerint, vel peni-
 tere & seipfos reprehendere, quod occasionem habitam peccandi dimise-
 rint, vel neglexerint. Tales quando suis cogitationibus consentiunt (licet
 iam eiusmodi peccatum non velint in eo statu, in quo iam sunt admittere)
 si peccatum est mortale, de quo gaudent etiam talis consensus erit morta-
 lis. Si autem non consentiunt, & libenter vellunt se excutere à tali delecta-
 tione, est venialis quanquam interdum est exercitium virtutis, vt homo
 discat pugnare pro virtute, & ex tali labore merita acquirat. Tertium,
 quando bona est voluntate, libenter & studiose implendi omnia quæ ad se
 pertinent, secundum voluntatem Dei & suorum superiorum. Quartum est,
 quando semper habet voluntatem non peccandi, id est, cauendi ab omni
 culpa, & si dum labitur in diuersos defectus contra propositam suam, non
 tamen iacet in illis, sed statim resurgit, & denuo proponit cauere sibi ab
 illis & alijs, idque tali cum feruore, quasi iam inciperet. Sanctus quidam
 & venerabilis pater docuit modum, quo quis viciosam possit consuetudi-
 nem frangere & se emendare: vt scilicet, quoties deliquerit, ipse sibi mul-
 tam irroget, aliquot orationes dominicas legendi, vel abstinendi ab ali-
 quo cibo & potu, aut corpus castigandi &c. Hoc profuit multis, & nemo,
 cui cordi est se emendare, hoc parumpendit. Quintum, vitare & à se exclu-
 dere occasiones peccatorum, quia ille non potest dici velle abstinere à pec-
 cato, qui non vult fugere pro viribus peccandi occasiones. Quis illum di-
 cat casti & mundi cordis teneri desiderio, qui non vult vitare colloquia
 & aspectum mulierum, præsertim in faciem quando facies mulieris vrit vt
 ignis, & perfodit vt gladius? licet aliqui putent se ea re non tentari, quod
 tamen vt plurimum in de eis accidit, quod vsque adeo stupidi sunt, & sese
 minimè cognoscentes, quod non sentiunt nec aduertunt periculum suum,
 sicut potestis discere ex simili. Aqua pura & perspicua qualis est in fontibus,
 facile turbatur, & fit fœculenta, si moueatur in fundo: sed in aqua
 concitata & turbida ex seipsa, vt est in Rheno vel stagnis, si commoueatur
 fundus, non sentitur immundities, quia iam ante aqua est turbida. Sic etiam
 aliqui habent turbidas conscientias, per totam septimanam loquuntur
 & rident, & cogitant quando, & quomodo volunt, agitantur varijs de-
 siderijs, & multa alia peccata continuè committunt, quando autem veni-
 unt ad faciendam confessionem, nesciunt quid debeant confiteri, cum ta-
 men alij qui magno studio puritati conscientie nauant operam, satis inueni-
 niant, vnde vel ter in die confiteantur. Quod inde fit, quia habent purio-
 rem conscientiam, & facile quamcunque maculam, turbationem vel deor-
 dinationem vident. Sextum, quod semper homo de se timet, & melius
 sentit de alio. Neminem iudicat, de nemine murmurat. Et si quid ipse be-
 nefacit, non extollitur inde, nec sibi adscribit, sed gratiæ Dei, quæ in ip-
 so operatur, & potest ipsum relinquere, & in alio maiora operari. Pro-
 pterea manet in humilitate, & spem suam figit in solo Deo, cognoscens ex
 sola illius bonitate & benignitate proficisci, quicquid habet boni vel fa-
 cit: ex se autem nihil se habere, nisi peccata, & multos defectus. Ista nimi-
 rum cha-

Gratiam Dei
 recuperare
 per volunta-
 tem bonam.

Consuetudi-
 nem malam
 emendandi
 modus quis.

Occasiones
 peccandi fu-
 gere vt gratia
 Dei recupe-
 ret.
 Eccle. 9.

Paradigma.

Cæcitas con-
 scientie vnde
 contingat.

Timor pro-
 prii in hmi-
 tatis vt gratia
 Dei resuici-
 tet.

ddd rum cha-

rum charissimi bona sunt signa, quæ qui habet, studeat seruare, quandoquidem in omnibus operibus bonis necessaria est perseverantia, si debeant habere præmium & coronari? & hæc perseverantia etiam est ex gratia Dei. Quamobrem rogemus incessanter piissimum Dominum Iesum, ut gratiam suam nobis per Spiritus sancti infusionem cuius hodie solemniter celebramus, tribuat & conferuet: quia nulla re adeo indigemus ut gratia illius: nihilquæ perinde utile est nobis ut gratia, sine qua cætera bona sunt velut mortua & informia. Quam si habuerimus, cuncta quæ nobis eveniunt sine peccato, profunt nobis ad æternam vitam, sicut dicit Apostolus: Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, id est, ad æternam felicitatem. Si autem ea destituti simus, non poterimus toto virium nostrarum conatu quicquam efficere, quod sit gratum Deo, nobisque pro illius meritum pareat. Unde sanè cum primis reprehendendi veniunt, qui divinæ gratiæ adeo sunt incuriosi, ut plus videantur sollicitudinis adhibere erga quamlibet aut obtinendam, aut conservandam rem temperariam, quam amore complectantur & desiderio, quam gratiam Spiritus sancti, quæ est res longè pretiosissima, sine qua tamen nihil omnino quicquam potest præstare, quod sit cum vera virtute coniunctum. Sed ab his hæc à nobis cæcitas ac improbitas charissimi. Quæramus ante omnia gratiam Dei, nihil ea nobis charius, nihil optatius sit. Inhiet avarus ad cumulandas divitiæ quæ velit nolit amittendas opes: impurus & obscenus omnigenas suo corpori studeat adhibere voluptates: superbus & arrogans tanquam semper victurus nervos omnes intendat, ut possit honores & dignitates, imo ora & cruces consequi in hac vita, nobis ea præcipua sit sollicitudo, ut tantopere nobis necessariam sancti Spiritus gratiam queamus adipisci. Interim simus humiles. Siquidem humilibus Deus dat gratiam. Non intumescamus animo, non alijs nos stolidè anteferamus. Sicut aquæ vberius confluunt ad profundas conualles: ita Spiritus sanctus gratiæ suæ imbrem propensius mittit in corda humilia, quæ nesciant altum sapere, sed semper pie humiliterquæ timere. Si benè per legamus scripturas omnes divinas, videbimus quam multi idcirco gratia sunt destituti, quod inaniter ac stolidè extulerint in rem quæ plurimos ea re, magnam percepisse gratiam, quod essent mansueti ac humiles: Ad quem respiciam ait Dominus per prophetam, nisi ad pauper culum, id est humilem. Beati enim pauperes spiritu, id est, ex vero cordis fundo atque ex ipsa animi sententia humiles, quoniam ipsorum est regnum cælorum, quod non potest obtineri, nisi gratia Spiritus sancti cooperante, quam nobis pro sua benignitate & misericordia præstare dignetur, qui hodierna die in humiles ac mansuetos Apostolos suos largissimum effudit gratiæ suæ imbrem Dominus noster Iesus Christus cui est gloria & imperium in secula seculorum, Amen.

Rom. 8.

1. Pet. 5.

Rom. 2.

Math. 5.

Acto. 2.

